

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ABIGAIL LOFARO**

Seduta tal-25 ta' Mejju, 2012

Citazzjoni Numru. 357/2003

John Mary sive Giovanni Corrieri

vs

Air Malta p.l.c. gja Air Malta Company Limited

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni ipprezentata mill-attur fit-8 ta' April, 2003, li *in forza* tieghu, wara li ppremetta :

Illi l-attur ilu impjegat mas-socjeta' Air Malta Company Limited, illum Air Malta p.l.c., sa mill-1 ta' Settembru, 1973, u ghal dawn l-ahhar 9 snin, ilu jokkupa l-kariga ta' Head;

Illi peress ta' ittra datata 19 ta' April 1996 iffirmata mic-Chairman tas-socjeta' Air Malta Company Limited, l-attur gie mahtur b'effett mill-1 ta' Mejju 1996 bhala Managing Director tas-socjeta' Sterling Air Services Limited,

Pagna 1 minn 17

Qrati tal-Gustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

kumpannija sussidjarja tas-socjeta' konvenuta, u kopja tal-istess ittra ta' hatra qed tigi hawn annessa u mmarkata Dokument "A";

Illi fl-istess ittra (Dok "A"), s-socjeta' konvenuta obligat ruhha fost l-ohrajn illi thallas lill-attur "Performance Bonus" annwali sa massimu ta' elfejn lira (LM2,000) fis-sena u l-hlas ta' liema "bonus" kien jiddependi "on your profitability performance as Managing Director of Sterling Air Services Limited";

Illi s-socjeta' Sterling Air Services Limited li biddlet isimha ghal Sterling Travel & Tourism Limited ddikjarat il-qligh mis-snin 1996 sal-lum, kif ser jigi ppruvat ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Illi l-attur ghadu jokkupa l-kariga ta' Managing Director tas-socjeta' Sterling Travel & Tourism Limited sal-gurnata tal-lum;

Illi sal-lum, l-attur ghadu ma thallas l-ebda "Performance Bonus" ghas-snin li ilu jokkupa l-kariga ta' Managing Director tas-socjeta' Sterling Travel & Tourism Limited;

Illi permess ta' ittra ufficjali datata 26 ta' April 2001, l-attur interpella lis-socjeta' konvenuta sabiex tillikwida u thallsu s-somma dovuta lilu bhala "Performance Bonus" ghall-perjodu ta' bejn l-1 ta' Mejju 1996 sat-30 ta' April 2000, izda s-socjeta' konvenuta baqghet inadempjenti, u kopja legali tal-istess ittra ufficjali qed tigi hawn annessa u mmarkata Dokument "B";

Illi sussegwentement, l-attur kien ircieva ittra mis-socjeta' konvenuta tramite l-konsulent legali tieghu u datata 21 ta' Mejju 2001, li fiha s-socjeta' konvenuta allegat illi l-ebda "bonus" ma kien dovut lill-attur, liema allegazzjonijiet huma totalment infondati, kif ser jigi ampjament spjegat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Illi permess ta' ittra tal-konsulent legali tieghu datata 1 ta' Settembru 2001, l-attur kien interpella lis-socjeta' konvenuta sabiex taghtih l-opportunita biex jaghmel il-

Kopja Informali ta' Sentenza

kjarifiki mehtiega, u sabiex tirtira l-allegazzjonijiet maghmula minnha fl-ittra taghha tal-21 ta' Mejju 2001, ghal liema ittra l-attur ma kellu ebda risposta;

Talab li s-socjeta' konvenuta tghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex ghar-ragunijiet premissi :

1. Tiddikjara illi s-socjeta' konvenuta hija debitrice tal-attur fil-hlas ta' "Performance Bonus" annwali dovuta lilu kif suespost in forza ta' ittra ta' hatra datata 19 ta' April 1996;
2. Tillikwida l-ammont dovut lill-attur bhala "Performance Bonus" okkorrendo permezz tal-hatra ta' periti nominandi;
3. Tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lill-attur dik is-somma li tigi hekk likwidata;

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali datata 26 ta' April 2001 u bl-imghaxijiet legali skond il-ligi kontra s-socjeta' konvenuta li r-rapprezentanti taghha huma ingunti minn issa ghas-subizzjoni taghhom;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata u il-lista tax-xhieda tal-attur;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta, li *in forza* taghha hija eccepjet :

Illi l-pretenzjonijiet ta' l-attur huma infondati fil-fatt u fid-dritt;

Illi ghal dak li jirrigwarda l-hlas o meno tal-performance bonus dan hu pass li jaqa' fid-diskrezzjoni manigerjali tal-konvenuti ghajr li dan hu regolat mill-ittra tal-hatra ezibita mill-attur;

Illi d-diskrezzjoni manigerjali ghandha tigi sindikata biss jekk ikun hemm elementi mhux xierqa li kienu kkunsidrati minn min ezercita tali diskrezzjoni, li ma jidhirx li qed jigi allegat mill-attur, jew jekk ir-rizultat ta' tali ezercizzju jwassal ghal rizultat manifestament skorret, li wkoll mhux il-kaz;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi fl-ezercizzju ta' tali diskrezzjoni, l-konvenuti hadu in konsiderazzjoni l-fatt illi ghalkemm mad-daqqa ta' ghajn il-kumpanija li taghha l-attur hu Direttur Manigerali skond l-ittra tal-hatra citata ghamlet profitt, ghamlet dan a skapitu tal-konvenuti stess, li magghom l-attur hu impjegat, kif jigi muri ahjar waqt is-smiegh;

Illi l-ittra tal-hatra ma taghti ebda deskrezzjoni tal-parametri li skonhom jigi definit il-“profitability performance” ghajr ghall-ewwel sena u tenut kont ta' dan, l-attur ma ghandux dritt illi jippretendi illi ghax kien hemm profitt fuq il-karta dan ma ghandux jinghata rilevanza stante illi ma kienx profit rejali meta wiehed jikkunsidra l-attwalita' ta' cirkostanzi, kif jigi muri waqt is-smiegh;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata u il-lista tax-xhieda tas-socjeta' konvenuta;

Semghet lix-xhieda illi tressqu;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi li gew prodotti u l-atti ta' dan il-procediment;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur;

Rat illi s-socjeta' konvenuta naqset milli tipprezenta nota ta' sottomissjonijiet;

Rat illi l-kawza thalliet ghas-sentenza ghallum;

Ikkunsidrat :

Illi il-Qorti ghandha quddiemha talba ghal dikjarazzjoni li s-socjeta' intimata hija debitrici tal-attur u talba konsegwenzjali sabiex tillikwida l-ammont dovut mill-istess socjeta' intimata u sabiex tordna lill-istess socjeta' intimata sabiex thallas tali ammont hekk likwidat. Min-naha taghha, s-socjeta' intimata, filwaqt li tirrileva li t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt, tikkontendi wkoll li tali hlas ta' *performance bonus* huwa diskrezzjonali u li gialadarba l-attur ma jidhirx li qieghed jallega li fid-diskrezzjoni tas-

socjeta' intimata hija sindikabbli minhabba elementi li m'humieq xierqa jew li r-rizultat ta' tali ezercizzju ta' diskrezzjoni huwa manifestament skorrett, allura d-decizjoni tal-istess socjeta' intimata m'hijiex sindikabbli. Is-socjeta' intimata tikkontendi wkoll li fid-decizjoni taghha, hadet in konsiderazzjoni wkoll il-fatt li, dejjem skond l-istess socjeta' intimata, l-kumpanija li taghha l-attur huwa direttur ghamlet profit a skapitu tas-socjeta' intimata stess li maghha l-attur huwa impjegat. *Di piu'*, l-istess socjeta' intimata tikkontendi wkoll li l-hatra ma taghti ebda diskrezzjoni tal-parametri li permezz taghhom tali *profitability performance* setghet tinghata ghajr ghall-ewwel sena u ghalhekk, l-attur m'ghandux dritt illi jippretendi illi ghax kien hemm profitt fuq il-karta dan ghandu jinghata rilevanza, *stante* li ma kienx profitt reali meta wiehed jikkunsidra l-attwalita' tac-cirkustanzi.

Illi il-Qorti thoss, u dan anke mid-dicitura tar-rikors promotur, li l-attur qiegheed jibbaza l-kawza tieghu fuq il-principju tal-*pacta sunt servanda* u l-ligi u l-principji legali relatati mal-obbligazzjonijiet li huma konnessi ma' xi kondizzjoni. F'dan l-istadju, il-Qorti taghmel referenza ghal Artikolu 1056 tal-Kap. 16 li jghid li:

(1) *L-obbligazzjoni ma tiswiex meta tkun ikkuntrattata taht kondizzjoni li taghmilha tiddependi biss mir-rieda ta' dak illi jobbliga ruhu.*

(2) *Izda, jekk l-obbligazzjoni tkun tiddependi minn fatt illi jkun fis-setgha tad-debitur li jaghmel li dak il-fatt jgri, id-debitur huwa obligat jekk il-fatt jgri*".

Filwaqt li l-Artikolu 1004 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta jghid li:

"Meta klawwola tista' tfigher haga u ohra, ghandha tiftiehem li tfigher dik il-haga li biha jista' jkun hemm xi effett milli dik il- haga li biha ma jista' jkun hemm ebda effett";.

Ai termini tal-Artikoli hawn citati, jirrizulta bl-aktar mod car li l-obbligazzjoni mertu tal-kawza ma tista' qatt tkun

tiddependi biss mir-rieda ta' dak li jobbliga ruhu, u cioe' da parti tas-socjeta' intimata (kif wara kollox qiegħda tikkontendi hi stess), għaliex tali obligazzjoni ma tiswiex¹. X'ikun jiswa' lill-attur li jiffirma tali klawsola meta s-socjeta' intimata tista' targumenta li tali hlas huwa totalment fid-deskrizzjoni tagħha (anke jekk tavverra ruhha l-kondizzjoni li magħha hija marbuta l-obbligazzjoni)? F'dan il-kuntest, il-Qorti tagħmel referenza għal dak li qalet din il-Qorti stess kif diversament preseduta, fis-sentenzi mogħtija fil-kawzi fl-ismijiet **John Saliba vs Air Malta**², **Wilfred Borg vs Air Malta**³ u **Francis Camilleri vs Air Malta**⁴ (u li għandhom kwazi l-istess mertu) fejn il-Qorti irriteriet li:

“Huwa minnu illi fil-hlas tal-bonus hemm element ta' diskrezzjoni mholti f'idejn is-socjeta konvenuta. Madankollu, ladarba l-hlas tal-bonus kien stipulat fil-ftehim bejn il-partijiet, hemm ukoll rabta kuntrattwali u l-hlas għalhekk ma jistax jithalla fid-diskrezzjoni mhix imxekkla tal-konvenuta. Li ma kienx hekk, l-obbligazzjoni kuntrattwali tkun biss wahda potestiva u ma tiswiex, kif jghid l-art 1056(1) tal-kodici civili u interpretazzjoni li tifhem il-patt b'mod li jhalli l-hlas għal kollox għar-rieda tal-konvenuta tkun interpretazzjoni li tmur kontra dak li jrid l-Art 1004 tal-kodici civili ghax tkun tfigher illi l-partijiet ftieħmu fuq patt li ma jiswiex.”

Illi mill-qari tal-ittra li permezz tagħha l-attur ingħata l-kariga ta' *Managing Director* tas-socjeta' Sterling Air Services Limited⁵, jirrizulta li kien hemm obligazzjoni fuq is-socjeta intimata illi thallas il-*bonus* imsemmi, jekk tavverra ruhha l-kondizzjoni msemmija. Dwar l-ammont

¹ *Ai termini* tal-Artikolu 1056(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta

² Rikors Numru 335/2003

³ Rikors Numru 334/2003

⁴ Rikors numru 336/2003

⁵ Liema ittra hija esebita a fol 6 tal-process

imhallas, dan jibqa' fid-deskrizzjoni tal-istess socjeta' intimata, pero' dejjem abbazi tal-istess *profitability performance* u huwa sa' massimu ta' Lm2000.

Gialadarba din il-Qorti ghalhekk, hija tal-opinjoni li f'kaz li tavverra ruhha l-kondizzjoni marbuta mal-obbligazzjoni msemija fl-ittra imsemija, s-socjeta' intimata tkun marbuta thallas, allura dan necessarjament ifisser li bejn il-partijiet ikun hemm rabta kuntrattwali (dejjem f'kaz li tali kondizzjoni tavverra ruhha). F'dan l-istadju huwa opportun ukoll li ssir referenza ghall-principju legali *pacta sunt servanda* u ghall-Artikolu 992 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta li jghid hekk:

“(1) *Il-kuntratti magħmula skont il-liġi għandhom saħħa ta’ liġi għal dawk li jkunu għamluhom.*

(2) *Dawn il-kuntratti ma jistgħux jiġu mhassra ħlief bil-kunsens ta’ xulxin tal-partijiet, jew għal raġunijiet magħrufin mill-liġi.*

Illi *ai termini* tal-istess Artikolu, kif ukoll *ai termini* tal-Artikolu 993 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta li jghid li:

“*Il-kuntratti għandhom jiġu esegwiti bil-bona fidi, u jobbligaw mhux biss għal dak li jinghad fihom, izda wkoll għall-konsegwenzi kollha li ggib magħha l-obbligazzjoni skond ix-xorta tagħha, bl-ekwità, bl-uzu jew bil-liġi*

issir referenza wkoll ghall-gurisprudenza relattiva ghall-principju hawn fuq imsemmi, fosthom:

• **Grace Spiteri vs Carmel sive Lino Camilleri et** (deciza nhar it-30 ta' Mejju 2002 mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili) fejn gie ritenut li **“*Il-principju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali ghandu jigi rispettati u li hi l-volonta' tal-kontraenti kif espress...li kellha tipprevali u trid tigi osservata. Pacta sunt servanda*”**;

- **Onor. Edgar Cuschieri nomine vs Perit Gustavo R. Vincenti** (deciza nhar it-13 ta' Frar 1950 mill-Onorabbli Qorti tal-Appell) fejn gie dikjarat li ***“gjaladarba kuntratt ghandu forza ta' ligi bejn il-partijiet li jaghmluh, l-interpretazzjoni tieghu tinnecessita li wiehed jestraja minnu, skond ir-regoli maghrufa, l-volonta komuni reali konsegwita mill-kontraenti”***;
- **Eric Schembri et nomine vs Lewis Baldacchino** (deciza nhar il-11 ta' Novembru 1997 mill-Qorti tal-Appell) u **Raymond Vella, Joseph Vella vs Neil Duffy, Kim Duffy** (deciza nhar it-22 ta' Lulju 2010 mit-Tribunal Ghal Talbiet Zghar) fejn gie ritenut li ***“l-qofol u pediment ta' kull ligi li qatt saret biex tirregola l-konvivenza socjali bbazata fuq l-obligazzjoni sa' mill-bidu, cioe' irrationalis principium, huwa l-pacta sunt servanda”***;
- **Frank Salt Real Estate Limited vs Edward Anthony Ellul Sullivan f'ismu proprju u in rapprezentanza tas-socjeta' Sullivans Limited** (deciza nhar it-8 ta' Jannar 2010 mill-Onorabbli Qorti tal-Appell), b'referenza ghal Artikolu 992 tal-Kap. 16 citat aktar 'il fuq gie ritenut li ***“strettament u korrettement interpretat, b'dan il-provvediment il-ligi tenfasizza l-kuncett illi dak il-kuntratt ma jistax jigi rizolut, in linea ta' principju, bis-semplici volonta' unilaterali u ta' xi parti kontraenti, u in effetti, l-istess provvediment jissokta jipprovdi illi l-kuntratt ma jistax jigi mhassar hlief bil-kunsens ta' xulxin tal-partijiet jew ghal ragunijiet maghrufin fil-ligi”***.

Illi il-Qorti hija konvinta li bejn il-partijiet kien hemm obligazzjoni marbuta b'kondizzjoni (u cioe' dik relatata mal-*profitability performance*) u fuq kollox rabta kuntrattwali, u dan kif jirrizulta mill-istess ittra ta' *appointment*⁶ u li hija ffirmata miz-zewg partijiet u ghalhekk hija wkoll prova tar-rabta bejn iz-zewg partijiet. Dan necessarjament ifisser li l-istess ittra hija rabta kuntrattwali bejniethom u hija l-ligi li tiggverna dak il-patt.

⁶ Esebata a fol 6 tal-process

Minn dan jirrizulta bl-aktar mod car (u anke *ai termini* ta' dak citat aktar 'il fuq) li l-*performance bonus*, kien marbut b'rabta kuntrattwali li l-ebda wiehed jew wahda mill-partijiet ma seta' jinhall minnu jekk mhux bi ftehim mal-parti l-ohra. L-attur li intavola l-kawza odjerna ma jirrizultax li ta l-kunsens tieghu ghal xi bdil fil-ftehim u ghalhekk, is-socjeta' intimata kellha d-dover li tosserva l-obbligazzjonijiet kuntrattwali li dahlet ghalihom, dejjem jekk tavverra ruhha tali kundizzjoni li maghha kienet marbuta l-obbligazzjoni ta' hlas ta' *performance bonus*.

Ghal dawn ir-ragunijiet il-Qorti hija tal-fehma li bejn il-partijiet kien hemm obbligazzjoni marbuta b'kundizzjoni, li f'kaz li tavverra ruhha, s-socjeta' intimata kellha l-obbligu li tosserva, u dan *stante* li bejn il-partijiet kien hemm rabta kuntrattwali. Ghalhekk, l-ammont dovut mis-socjeta' intimata qatt ma seta' jkun diskrezzjonali fis-sens li jkun dovut skond ir-rieda u jekk tiddeciedi hekk l-istess socjeta' intimata. Ghalhekk, fid-dawl ta' dak suespost, l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta' intimata ma tistax tintlaqa' ghaliex l-ebda obbligazzjoni ma tista' ssir taht kundizzjoni li tiddependi biss mir-rieda ta' min ghamilha, u cioe' da parti tas-socjeta' intimata.

Il-Qorti ghalhekk ser tghaddi sabiex tara jekk il-kundizzjoni marbuta mal-obbligazzjoni mertu tal-kaz avveratx ruhha u jekk tali kundizzjoni gietx fattwalment ippruvata mill-attur. Ghal finijiet ta' kjarezza, jigi rilevat li fl-ittra ta' *appointment*⁷ il-ftehim bejn il-partijiet kien dak segwenti:

“You will be entitled to a yearly performance bonus up to a maximum of Lm2000 depending on your profitability performance as Managing Director of Sterling Air Services Ltd..... Your first year's profit target should not be less than Lm10,000 before tax”

Ikkunsidrat :

⁷ Ara b'mod specifiku a fol 7 tal-process

Illi il-Qorti ghandha quddiema xiehda kontradittorja dwar jekk il-kondizzjoni vverratx ruhha. Dan ghaliex l-attur min-naha tieghu jikkontendi li l-kumpanija ghamlet profit, kif ser jigi diskuss aktar 'il quddiem, filwaqt li s-socjeta' intimata tikkontendi li l-kumpanija baqghet taghmel il-losses u li jekk f'kaz jirrizulta li ghamlet xi profitt, dan ghamlitu a skapitu tal-istess socjeta' intimata.

Illi mix-xiehda ta' Joe Tabone li, fiz-zmien li l-attur inghata din il-kariga, kien *Executive Chairman* tas-socjeta' intimata, jirrizulta li l-interpretazzjoni ta' din il-klawsola kienet fis-sens li tali *bonus* jinghata jekk il-kumpanija Sterling Air Services Limited taghmel profit ta' Lm10,000 qabel it-taxxa⁸ (ghall-ewwel sena) izda skond l-istess xhud il-kumpanija "**baqghet ma trangatx**"⁹ fis-sens li baqghet m'ghamlitx profitt. Il-Qorti taghmel referenza wkoll ghax-xiehda ta' Lawrence Mizzi prodott mis-socjeta' intimata u li jokkupa l-kariga ta' Group Head Corporate Services fejn, b'referenza ghall-Internal Memo mill-Internal Audit Department datat it-22 ta' Awwissu tas-sena 2000¹⁰ u l- Internal Audit Report datat is-7 ta' Settembru 2000¹¹, jixhed li kien hemm xi diskrepanzi f'dawn l-audits. Mistoqsi mill-Qorti¹² jekk dawn id-diskrepanzi jaffetwawx il-performance tal-kumpanija li qiegheed jiehu hsieb l-attur, ix-xhud jghid li dawn '**Jeffetwaw il-profitabilita tal-kumpanija over alljidher li l-profitt ta' Sterling Travel and Tourism kien ikbar milli fir-realta suppost kellu jkun.**' Minn din ix-xiehda jidher ghalhekk, li minkejja tali diskrepanzi u li setghu wasslu sabiex l-istess kumpanija jkollha effettivament profit anqas, jidher li ghall-anqas xi forma ta' profit kien hemm.

⁸ Ara a fol 40 tal-process

⁹ Ara a fol 40 tal-process

¹⁰ Esebit a fol126 tal-process

¹¹ Esebit a fol 137 tal-process

¹² Ara a fol 145 tal-process

Illi is-socjeta' intimata tistrieħ u tagħmel enfasi kbira fuq l-affidavit ta' Anna Anastasi¹³ li bhala *senior manager* mad-ditta tal-awdituri Pricewaterhousecoopers tixhed fid-dettal u tghid li kienet inkarigata li tagħmel inkjesta u rapport dwar il-possibilita' li l-Air Malta kienet qieghda tigi *overcharged* minn Sterling Travel and Tourism, kumpanija sussidjarja. L-istess xhud tispjega li kienu saru diversi *audits* ta' dan it-tip u zzid tghid ukoll li fl-ewwel *audit* li gie konkluz b'rapport datat 7 ta' Settembru 2000, u li kopra *sample* ta' invoices li hargu minn Sterling Travel and Tourism għall-perjodu minn Jannar sa' Marzu 2000, dwar l-invoices għall-akkomodazzjoni mis-Selmun Palace Hotel u Crowne Plaza biss, skoprew li kien hemm *overcharging* ta' Lm19,270. Ix-xhud tkompli tghid illi l-profit li bdiet tirregistra l-istess Sterling Travel and Tourism ma kienx veritier billi kienet qieghda toverchargja lill-istess Airmalta bis-segwenti mezzi:

- (i) Kienet qieghda tapplika rati ta' lukandi single room għall kull passigier u tinjora l-fatt li certu passigieri jibbukjaw double, triple jew family rooms li għalihom il-lukanda tichargja b'rata baxxa milli kieku single room għall kull klijent;
- (ii) Kien hemm kazijiet ukoll fejn il-passigieri għazlu li ma jalloggjawx f'lukandi magħzulha mill-lsterling u marru f'lukandi ohra u l-lsterling xorta iccargjajt l-Airmalta ta' dawn il-passigieri;
- (iii) Kien hemm kazi ohrajn fejn Sterling iccargjajt għal tfal bir-rata ta' single room mentri fir-realta il-lukanda tkun ichargjat biss għall adulti li magħhom ikunu dawn it-tfal.
- (iv) Instabu ukoll kazjiet fejn Sterling kienet qieghda tichargja għall-board basis differenti:- ezempju l-lukanda tkun ichargjat lill Sterling bir-rata ta' *bed and breakfast* mentri l-lsterling ticargja lill Air Malta b'rata *half board*.

¹³ Esebit a fol 150 tal-process

L-istess xhud tispjega li kif instabu dawn id-diskrepanzi, giet mitluba taghmel *audit* aktar dettaljat u li jkopri l-perjodu ta' sena shiha, specifkament is-sena finanzjarja ta' bejn l-1 ta' April 1999 sal-31 ta' Marzu 2000. Minn dan l-ezercizzju rrizultaw diskrepanzi li jammontaw ghal Lm82,490. Dan apparti l-fatt li, skond ix-xiehda tal-istess Anna Anastasi, kien hemm hafna *invoices* neqsin u fuqhom ma setax jinhadem l-*audit* u ghalhekk id-diskrepanza setghet kienet aktar minn kif mahsub fl-*audit* taghha¹⁴. Imbaghad, f'Lulju 2001, sar *audit* iehor ghall-perjodu ta' bejn Jannar u Frar 2001 ghall-ircevuti ta' Sterling Travel and Tourism biex jigi vverifikat jekk l-*overcharging* kienx waqaf u rrizulta li Sterling xorta baqghet tichargja madwar 10% aktar mill-*invoices* tal-lukandi u kien hemm diskrepanzi ghal dak li jirrigwarda *billing* relatat mat-tip ta' *board*. Ix-xhud tghid li fir-rigward tas-sena finanzjarja ta' bejn l-1 ta' April 1999 sal-31 ta' Marzu 2000, Sterling irrappurtat profitt ta' Lm32,194, imma l-*overcharging* ta' Sterling Travel and Tourism fil-konfront tal-Airmalta kien ta' Lm82,490. Jigifieri kieku kellhom jitnehhew l-ammonti *overcharged* mir-rizultati finanzjarji ta' Sterling Travel and Tourism, din kienet tispicca b'telf ta' Lm50,000.

Rinfaccat b'tali figuri, l-attur in kontro-ezami¹⁵ jispjega u jirribatti billi jghid li l-ftehim bejn l-Air Malta u l-istess kumpanija Sterling Travel and Tourism kien li din tal-ahhar kellha topera *at arms length* mill-Air Malta. Tant hu hekk, li meta l-attur in kontro-ezami jigi mistoqsi jekk kellhiex ***“issawwat lill-Air Malta fuq il-prezzijiet daqs kemm issawwat lil haddiehor”*** l-attur iwiegeb ***“ezattament”***. Dan jikkonfermah l-istess attur meta jispjega l-prassi *tac-charging* fl-airline industry u jghid illi kien hemm ftehim mal-airmalta li jsir dan it-tip ta' *charging* u li l-kumpanija li taghha kien inkarigat hu kellha ftehim *at arms length* mal-Airmalta. Il-Qorti taghmel referenza wkoll ghad-dokument immarkat bhala Dok. JCX 05 u li permezz tieghu jirrizulta li huwa verament minnu li l-prassi tal-Air Malta Group hija

¹⁴ Ara a fol 151 tal-process

¹⁵ Ara a fol 167 tal-process

dik li **“subsidiaries should operate at arms’ length of the parent company and other companies in the group”**¹⁶. L-attur in kontro-ezami jispjega wkoll li r-rapport magħmul minn Anna Anastasi sar kontra kull prassi tal-*audits* u minn wara dahar kullhadd għaliex ma haditx in konsiderazzjoni tal-proceduri adoperati, ta’ kif taħdem is-sistema ecc... L-attur jiddeskrivi dan ir-rapport bhala wiehed li **“ma kien jirrifletti xejn il-mod kif kienu jsiru l-affarijiet, kif inhi l-prassi in the airline industry”**¹⁷. L-istess attur jixhed li Anna Anastasi lanqas biss staqsietu dwar kif isiru l-affarijiet, tant hu hekk li fir-rapport tagħha tuza l-kliem ‘assuming’ li jagħti xi jfisser li tali rapport mhux bazat fuq fatti imma fuq assunzjonijiet li għamlet Anna Anastasi stess.

Illi b’referenza għall-istess rapport ta’ Anna Anastasi u l-allegazzjoni ta’ *overcharging* fuq l-Air Malta, l-attur jagħmel referenza għal Dok JCX02¹⁸ u jispjega li fil-bidu nett kien sar ftehim mal-AirMalta u li permezz tiegħu gew stabbiliti l-*agreements* mal-AirMalta fejn **“ic-charges tagħna ser ikunu in conformity kif ahna nicchargejaw agenti ohrajn u kif inhi l-prassi fl-airline industry fejn ahna l-Isterling bhala handling agency nicchargjaw lill Airmalta according to the voucher issuance. Jekk tohrog voucher, dan ftehmna fuq il-procedura fejn l-Isterling li hija l-handling agent tichargja lill-principal li f’dan il-kaz hija l-Airmalta according to the voucher issuance. Issa jekk il-voucher at the crowne plaza ahna we go according to the voucher, issa il-prassi hekk hi, meta inti nahdmu ma tour operators ta barra, tour operators jibghatulna l-voucher, li huwa request for services, we invoice according to that request no more no less.”**

Il-Qorti tagħmel referenza wkoll għax-xiehda ta’ Anna Anastasi in kontro-ezami fejn tikkonferma dak li jsostni l-

¹⁶ Ara a fol 206 tal-process

¹⁷ U dan kif jerga’ jikkonferma l-istess attur a fol 198 tal-process

¹⁸ Esebit a fol 202 tal-process

attur u cioe' li ma kienitx taf bil-proceduri applikabbli bejn Sterling Travel & Tourism Ltd u s-socjeta' intimata. Tant hu hekk li fix-xieghda taghha in kontro-ezami datata s-27 ta' Mejju 2009, Anna Anastasi tixhed li "**jekk hemm xi agreement dwar kif jimtlew l-MAOs le lanqas dik ma kont naf**". Mistoqsija jekk tafx li kien hemm metodu ta kif ghandha tithallas l-Isterling, ix-xhud terga' tikkonferma li ma tafx¹⁹. Fil-fehma tal-Qorti, anke wara li x-xhud Anna Anastasi, li wara kollox kienet inkarigata sabiex taghmel rapport dettaljat fuq il-kumpanija li kien qiegheed imexxi l-attur, tikkonferma li ma kienitx infurmata bil-proceduri adoperati, dan necessarjament iwassal lill-Qorti sabiex tiddeciedi li tali rapport m'huwiex wiehed li tista' joqghod fuqu ghaliex m'huwiex bazat fuq il-fatti kollha. Fid-dawl tal-ammissjoni tax-xhud stess li ma haditx in konsiderazzjoni ta' tali proceduri adoperati, il-Qorti m'hijiex tal-fehma li tista' tistrieħ fuq tali rapport bhala wiehed fattwali ghall-finijiet ta' din il-kawza u tal-allegazzjonijiet migjuba quddiemha.

Il-Qorti taghmel referenza wkoll ghax-xieghda in kontro-ezami tal-istess attur meta jigi mistqosi jekk anke wara li sar dan ir-rapport ta' Anna Anastasi nbidlitx il-procedura tac-charging u jghid li "**le, baqa' kollox kif kien. Ghamilna agreement fejn l-Airmalta qalet, ahna hadna 10% commission over and above. Xorta konna niehduh qabel imma wara gie ratified, let's put it that way**". Dan hu kkorrorat mid-dokument esebit a fol 205 fejn gie miftiehem (bejn is-socjeta' li kien jiehu hsieb l-attur u s-socjeta' intimata) li l-profitt massimu kellu jkun dak ta' 10% *commission*. Ix-xieghda tal-attur hija kkorrorata mix-xieghda ta' Lawrence Mizzi datata t-2 ta' Marzu 2010 fejn jikkonferma li l-accounts tal-kumpanija Sterling dejjem gew approvati u li anki wara li sar l-*audit* ma kienux inbidlu dawn l-accounts. Ghalhekk, din il-Qorti tirrileva li l-verzjoni tal-attur, meta jghid li l-proceduri fi hdan l-Air Malta baqghu ma nbidlux (anke wara li sar l-*audit* imsemmi), hija ferm aktar vero-simli ghaliex hija kkorrorata ghal darb'ohra minn dan ix-xhud.

¹⁹ Ara pagna 12 tas-seduta tas-27 ta' Mejju 2009

Il-Qorti necessarjament tistaqsi, jekk is-socjeta' intimata kellha ghad-disposizzjoni taghha tali rapport, ghaliex ghazlet li thalli kollox kif kien? In vista tax-xiehda msemija aktar 'il fuq u l-provi migjuba, il-Qorti hija tal-fehma li s-socjeta' intimata kienet fattwalment konxja mill-*at arms length agreement* u ghalhekk, kienet konxja li tali rapport ma kienx jaghti stampa cara tas-sitwazzjoni finanzjarja tal-istess kumpanija.

Il-Qorti taghmel referenza wkoll ghall-affidavit tal-attur²⁰, fejn jiddikjara li fiz-zmien li huwa inhatar Managing Director fil-1996 l-kumpanija kellha *accumulated losses* ta' Lm70,000²¹ filwaqt li bejn is-snin 1994 u 1996 kien hemm telf ukoll ta' madwar Lm50,000 izda mbaghad, bil-passi li ha l-istess attur, dawn taw il-frott taghhom ghaliex kif jispjega hu stess, "***fl-ewwel sena li dhalt fil-kariga ta' Managing Director, il-kumpanija issa Sterling Travel & Tourism Limited irregistrat positive variance ta' Lm38,155***". Fis-sena ta' wara l-profitt kien dak ta' Lm18778, fit-tielet sena kien ta' Lm43,470 u jkompli juri kif fis-snin in kwistjoni, l-kumpanija dejjem irregistrat profitt. Il-Qorti terga' taghmel referenza ghax-xiehda ta' Lawrence Mizzi²² fejn jikkonferma li l-*audits* tal-kumpanija dejjem gew approvati u dan kif jirrizulta mid-dokumenti relattivi ghas-snin 1997 -2002²³ kif ukoll mill-*financial statements* approvati mill-Bord ta' Sterling Travel and Tourism Limited ghas-snin 1997 sa' 2002²⁴ u ghalhekk, tali *accounts* ghandhom jittiehdu bhala veritiera *stante* li ma tezisti ebda prova kuntrarja. Dan qieghed jinghad ghaliex ghalkemm ir-rapport redatt minn Anna Anastasi msemmi aktar 'il fuq jikkontradixxi dak suespost, kif din il-Qorti diga' rreteniet, tali rapport ma jistax jitqies bhala wiehed fattwali u wara

²⁰ Esebit a fol 51 tal-process

²¹ Ara paragrafu numru 5 tal-affidavit

²² Datata t-2 ta' Marzu 2010

²³ Ara a fol 89 – 98 tal-process

²⁴ Esebiti a fol 104-120 tal-process

kollox, huwa biss applikabli ghal sena wahda. Barra minn hekk, jirrizulta wkoll li l-kumpanija kellha business iehor li kienet tiggenerah hi u mhux *lay over* tal-airmalta u dan kif jikkonfermah ukoll l-attur in kontro-ezami²⁵, meta permezz ta' dokument²⁶ juri *t-total number of passengers vis-a-vis il-layover passengers*.

Il-Qorti tirrileva li s-socjeta intimata, ad eccezzjoni tal-*audit* pprezentat fl-atti u li hu relattiv ghal sena wahda biss u li huwa manifestament mhux korrett *stante* li kif jirrizulta mix-xhud innifisha Anna Anastasi li hejjiet l-istess rapport, ma jiehux in konsiderazzjoni tal-proceduri adoperati bejn il-kumpanija Sterling Travel & Tourism Ltd u s-socjeta' intimata, (fosthom dik tac-charging u l-adoperat tal-principju tal-*at arms length*), din il-Qorti thoss li ma jkunx ekwu li tistrieħ fuq tali rapport. Dan qieghed jinghad ukoll ghaliex is-socjeta' intimata naqset milli ggib xi prova ulterjuri dwar l-allegazzjoni taghha fil-konfront tal-attur, fis-sens li dan tal-ahhar ma kienx ha hsieb l-interessi tal-kumpanija jew ma ssudisfax dak li kien mitlub minnu ai termini ta' profitti tal-imsemmija kumpanija Sterling. Anzi, mill-provi jirrizulta li l-attur irnexxielu jdawwar kumpanija li kienet qieghda taghmel it-telf ghal kumpanija li taghmel profitt. Tenut kont tal-fatt li l-*accounts* tal-kumpanija kienu dejjem approvati, li l-procedura adoperata baqghet dejjem l-istess (u dan anke sussegwentement ghar-rapport imsemmi ta' Anna Anastasi), tenut kont li l-attur irnexxilu jipprova sal-grad rikjest mill-ligi permezz ta' dokumentazzjoni li bhala stat ta' fatt il-kumpanija kienet ghamlet profitt, il-Qorti ma tarax ghaliex l-attur ma kellux jithallas il-performance bonus annwali ta' massimu ta' elfejn lira Lm2,000 fis-sena skond il-*profitability performance* kif kien pattwit bejn il-partijiet.

Decide

Ghall dawn ir-ragunijiet il-Qorti taqta' u tiddeciedi din il-kawza billi tilqa' t-talbiet tal-attur ghall-hlas ta' *bonus*,

²⁵ Ara a fol 198 tal-process

²⁶ Esebit a fol 204 tal-process

Kopja Informali ta' Sentenza

tillikwida l-bonus fis-somma ta' sebgha u ghoxrin elf disa' mija u tmienja u erbghin euro (€27,948), liema somma tirrapprezenta l-Performance bonus ta' €4658 ekwivalenti ghas-somma ta' Lm2000 ghal kull sena illi s-socjeta konvenuta kienet obbligat ruhha illi thallas f'kaz illi l-attur jissodisfa l-kundizzjonijiet imposta fuqu u cioe' sitt snin, u tichad l-eccezzjonijiet kollha tas-socjeta' intimata. Bl-ispejjez tal-kawza u bl-imghaxijiet mid-data tal-ittra ufficcjali mis-26 ta' April 2001 sad-data tal-pagament effettiv.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----